

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 1Co/74/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8111221758
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 09. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Angelovič
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2013:8111221758.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Angeloviča a sudcov JUDr. Mariany Muránskej a JUDr. Daniely Babinovej vo veci žalobcu: K. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom T., Ul. T. č. XX, zastúpený JUDr. Martinou Kožárovou Jenčovou, advokátkou v Prešove, Ul. Slovenská č. 69, proti žalovanému: Slovenská republika - Slovenská správa ciest so sídlom Bratislava, Ul. Miletičova č. 19, o vydanie bezdôvodného obohatenia s prísl., o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 11C 110/2012 - 105 z 08.03.2013 takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok vo výroku, ktorým bolo žalobe vyhovené a vo výroku o trovách konania.

Žalobcovi sa prisudzuje náhrada trov odvolacieho konania vo výške 69,22 Eur a žalovaný je povinný ju zaplatiť JUDr. Martine Kožárovej Jenčovej, advokátke, a to do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi 1.319,85 Eur s prísl., ako aj náhradu trov konania vo výške 721,79 Eur, z ktorej tvoria trovy právneho zastúpenia sumu 414,19 Eur, a to do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Zastavil konanie o zaplatenie istiny nad sumu 1.319,85 Eur. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

Vychádzal zo zistenia, že na pozemku žalobcu sa nachádza stavba - cesta I. triedy. Vlastníkom tejto cesty je štát, ako to vyplýva z § 3d ods. 1 zákona č. 193/97 Z.z. o pozemných komunikáciách. Podľa tohto ustanovenia totiž diaľnice a cesty, vrátane ich prejazdnych úsekov cez colné priestory a obce, sú vo vlastníctve štátu, ak osobitný predpis neustanovuje inak. Medzi účastníkmi je nesporné, že spomínaná cesta nachádzajúca sa na sporných pozemkoch patrí štátu. Aj v prípade, ak by štát ako vlastník predmetnej komunikácie nemal zisk za jej užívanie verejnosťou, bezdôvodným obohatením nie je spomínaný zisk štátu, ale to, že štát neplatí žiadne nájomné za pozemok, na ktorom stojí jeho stavba (cesta). Jeho bezdôvodným obohatením je teda to, o čo sa neznížil jeho majetok, ktorý by sa pri platení nájomného zmenšil. Výška bezdôvodného obohatenia je tak reprezentovaná výškou primeraného a obvyklého nájomného za pozemok žalobcu v žalovanom období. Je pritom právne irelevantné, ak cestu užíva iný subjekt, ako aj to, že žalovaný za takéto užívanie stavby vo svojom vlastníctve nepoberá nájom. Rozhodujúce je to, že žalovaný je vlastníkom stavby nachádzajúcej sa na pozemku žalobcu. Predmetom sporu nie je zaplatenie nájomného, na ktoré by bol nárok len pri platne uzavretej nájomnej zmluve, ale žalobou bol uplatnený nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré je kvantifikované výškou primeraného a obvyklého nájomného. K bezdôvodnému obohateniu dochádza na strane štátu, ktorý je právnym subjektom, ale ktorý vzhľadom na jeho imaginárnu podstatu musí byť zastúpený nejakým konkrétnym subjektom, ako to vyplýva z ustanovenia § 21 ods. 4 O.s.p. Slovenská správa ciest je rozpočtovou organizáciou zriadenou Ministerstvom dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej

republiky, ako to vyplýva zo zriaďovacej listiny č. 316/M-25 zo 14.02.2005. Predmetom jej činnosti okrem iného je správa ciest I. triedy a súvisiacich pozemkov vo vlastníctve štátu, plnenie povinností ustanovených predpismi o správe majetku štátu, údržba a prevádzka ciest I. triedy ako majetku vo vlastníctve štátu, a preto za tým účelom vykonáva úlohy majetkovej správy a prevádzky ciest I. triedy vo vlastníctve štátu. Za týchto okolností bolo potrebné vyhovieť žalobe čo do sumy 1.319,85 Eur.

Výrok o úrokoch z omeškania odôvodnil ustanovením § 517 ods. 1,2 Občianskeho zákonníka.

Výrok o zastavení konania odôvodnil tým, že žalobca nad sumu 1.319,85 Eur istiny vzal žalobu späť, s čím súhlasil aj žalovaný.

Výrok o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti odôvodnil tým, že žalovaný sa dostal do omeškania 17.05.2012, k tomuto dňu výška úrokov z omeškania činila 9 %, a preto v prevyšujúcej časti bolo potrebné žalobu ohľadom úrokov z omeškania zamietnuť.

Výrok o trovách konania odôvodnil ustanovením § 142 ods. 3 O.s.p.

Proti rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie žalovaný.

Poukázal na to, že ako správca majetku štátu nemôže získať majetkový prospech zo zákonných dôvodov, pretože podľa § 2 ods. 2 zákona č. 278/1993 Z.z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov, správca nemôže nadobúdať majetok do svojho vlastníctva. V čase podania žaloby žalobca už nebol vlastníkom pozemkov, čo žalobca v prvostupňovom konaní dostatočne preukázal kúpnyimi zmluvami. V predmetnej veci ide o stavbu na cudzom pozemku v zmysle § 135c Občianskeho zákonníka, pričom treba vyriešiť usporiadanie pomerov medzi vlastníkom pozemku a vlastníkom stavby zriadením vecného bremena, avšak v čase podania žaloby by to bolo irelevantné, pretože v tom čase vlastník stavby bol už vlastníkom pozemku.

Analogicky tomu zodpovedá právna úprava práva k pozemkom pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a k nevyporiadaným nehnuteľnostiam, ktoré sú zastavané diaľnicami. Zákon č. 66/2009 Z.z. v § 4 ods. 1 hovorí, že ak nemá vlastník stavby ku dňu účinnosti zákona k pozemku pod stavbou zmluvne dohodnuté iné právo, vzniká vo verejnom záujme k pozemku pod stavbou užívanému vlastníkom stavby dňom účinnosti tohto zákona v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktorého obsahom je držba a užívanie pozemku pod stavbou, vrátane práva uskutočniť stavbu alebo zmenu stavby, ak ide o stavbu povolenú podľa platných právnych predpisov, ktorá prešla z vlastníctva štátu na obec alebo vyšší územný celok.

Aj zákon č. 639/2004 Z.z. o národnej diaľničnej spoločnosti v § 6 upravuje práva k niektorým nehnuteľnostiam v tom, že k nehnuteľnostiam spravovaným ku dňu vzniku diaľničnej spoločnosti Slovenskou správou ciest, ktoré sú predmetom prechodu práv a povinností podľa tohto zákona a ktoré nemôže byť súčasťou predmetu vkladu do diaľničnej spoločnosti z dôvodu nevysporiadania prípadne nepreukázania vlastníckeho práva štátu k nim a ktorých užívanie je dané tým, že sú zastavané diaľnicami, vzniká v prospech diaľničnej spoločnosti dňom jej vzniku právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktorého obsahom je užívanie nehnuteľnosti.

Uvedené zákony sa nevzťahujú na pozemky pod cestami I. triedy, avšak i cesty I. triedy sú stavbami vo verejnom záujme a plnia pre verejnosť rovnakú funkciu ako iné komunikácie vo vlastníctve obcí, vyšších územných celkov, či diaľničnej spoločnosti a teda právo k pozemkom by sa malo posudzovať s odvolaním sa na ustanovenie § 135c ods. 3 Občianskeho zákonníka. Na základe toho navrhol, aby odvolací súd rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie alebo konanie vo veci zastavil.

Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného poukázal na to, že žalovaný užíval v žalovanom období parcely žalobcu bez právneho dôvodu, čo podľa názoru súdnej praxe sa považuje za plnenie bez právneho dôvodu. Obvyklé nájomné je nájomným trhového charakteru, čo vyplýva aj z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 8/2009.

Aplikácia ustanovenia § 135c Občianskeho zákonníka v predmetnej veci je nedôvodná. Dané ustanovenie rieši zriadenie stavby na cudzom pozemku bez toho, aby na to mal stavebník právo. Podľa tohto ustanovenia súd môže usporiadať vzťahy medzi vlastníkom stavby a vlastníkom pozemku, môže však tak urobiť len na návrh vlastníka stavby. Je len na vlastníkovi pozemku, či má záujem riešiť situáciu, keď na jeho pozemku je postavená stavba bez právneho dôvodu návrhom podľa § 135c Občianskeho zákonníka, alebo domáhať sa vydania bezdôvodného obohatenia.

Zákon č. 66/2009 Z.z. a zákon č. 639/2004 Z.z. nemožno v predmetnej veci aplikovať, pretože tieto zákony sa nevzťahujú na cesty I. triedy. Na základe toho navrhol, aby odvolací súd rozsudok ako vecne správny potvrdil.

Odvolací súd prejednal vec podľa § 212 ods. 1,2 O.s.p., a to bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a zistil, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

Súd prvého stupňa vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu, na základe ktorého správne zistil skutkový stav a vo veci aj správne rozhodol. Skutkové zistenia súdu prvého stupňa zodpovedajú vykonanému dokazovaniu a odôvodnenie rozhodnutia má podklad v zistení skutkového stavu. Na týchto správnych skutkových zisteniach súdu prvého stupňa nič sa nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania.

So zreteľom na obsah odvolania žalovaného v odvolacom konaní bol preskúmaný výrok napadnutého rozsudku, ktorým bolo žalobe vyhovené, ako aj súvisiaci výrok o trovách konania, a preto ostatné výroky napadnutého rozsudku týkajúce sa zastavenia konania a zamietnutia žaloby v prevyšujúcej časti, ktoré odvolaním žalovaného napadnuté neboli, v odvolacom konaní preskúmané neboli a ako také nadobudli právoplatnosť (§ 206 ods. 2 veta prvá O.s.p.).

Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

Podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka, bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu, alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

Podľa § 456 Občianskeho zákonníka, predmet bezdôvodného obohatenia sa musí vydať tomu, na úkor koho sa získal. Ak toho, na úkor koho sa získal, nemožno zistiť, musí sa vydať štátu.

V predmetnej veci bolo nepochybne preukázané, že stavba vlastnícky patriaca štátu - Slovenskej republike v správe žalovaného ako správcu majetku štátu podľa zákona č. 278/1993 Z.z. sa nachádza na pozemku vlastnícky v rozhodnom období patriacom žalobcovi. Túto stavbu nepochybne štát vlastnil a za užívanie pozemkov pod ňou neplatil žiadne nájomné, ako to správne uzavrel súd prvého stupňa, čím mu vzniklo bezdôvodné obohatenie v zmysle § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka a nasl. V tomto smere je nerozhodné, či štát ako vlastník predmetnej komunikácie mal zisk z tejto stavby, pretože bezdôvodným obohatením je aj okolnosť, že nedošlo k zmenšeniu majetku štátu v podobe platenia nájomného, čo sa v danom prípade nestalo.

Výška tohto obvyklého nájomného, ktoré zodpovedá bezdôvodnému obohateniu na strane štátu v predmetnej veci, bola nepochybne správne zistená znaleckým posudkom znalca z odboru odhadu cien

nehnutelností Ing. Y. J., ktorý za žalované obdobie ustálil trhové nájomné na sumu 1.319,85 Eur, ktorú žalobca následne v konaní po úprave svojej žaloby požadoval. Správnosť tohto znaleckého posudku nebola v konaní spochybnená žiadnym z účastníkov.

Za týchto okolností bola výška bezdôvodného obohatenia v podobe trhového nájomného za predmetný pozemok nepochybne zistená a je povinnosťou žalovaného ako správcu majetku štátu, aby toto bezdôvodné obohatenie z titulu svojej funkcie správcu zaplatil oprávnenej osobe, teda žalobcovi ako vlastníkovi predmetného pozemku v žalovanom období.

Pokiaľ ide o odvolacie námietky žalovaného spočívajúce v tom, že právne riešenie vzťahu medzi žalobcom a žalovaným by malo vychádzať z aplikácie ustanovenia § 135c Občianskeho zákonníka a vyriešiť problematiku stavby na cudzom pozemku, je potrebné konštatovať, že takúto námietku nemožno akceptovať. Je skutočne len na vlastníkovi pozemku, akým spôsobom bude riešiť nároky vyplývajúce z jeho vlastníckeho práva k pozemku, pričom okolnosť, že požaduje vydanie bezdôvodného obohatenia rovnajúceho sa trhovému nájomnému, ktoré by inak bolo potrebné zaplatiť, ak by bola uzavretá nájomná zmluva, je právom žalobcu ako vlastníka pozemku v rozhodnom žalovanom období.

Pokiaľ ide o aplikáciu zákona č. 66/2009 Z.z. a zákona č. 639/2004 Z.z., je potrebné konštatovať, že tieto právne predpisy sa nevzťahujú na cesty I. triedy, pričom na pozemku žalobcu sa nachádza cesta I. triedy a teda predmetné právne predpisy sú v predmetnej veci neaplikovateľné.

So zreteľom na to, že správny je výrok napadnutého rozsudku aj o trovách konania, odvolací súd postupom podľa § 219 ods. 1 O.s.p. rozsudok ako vecne správny potvrdil. V ostatnom zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. poukazuje odvolací súd na správne a výstižné dôvody uvedené v odôvodnení rozhodnutia súdu prvého stupňa.

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého žalobca ako účastník, ktorý mal v odvolacom konaní plný úspech, má nárok na náhradu trov tohto štádia konania proti žalovanému, ktorý ani v odvolacom konaní úspech nemal.

Trovy konania na strane žalobcu v odvolacom konaní pozostávajú z trov právneho zastúpenia a to z odmeny právnej zástupkyne žalobcu za jeden úkon právnej pomoci (vyjadrenie k odvolaniu žalovaného), za ktorý patrí odmena vo výške 61,41 Eur (§ 11 ods. 1 vyhl. č. 655/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov) k čomu je potrebné pripočítať aj tzv. režijný paušál vo výške 7,81 Eur (§ 16 ods. 3 citovanej vyhl.), čo spolu predstavuje sumu 69,22 Eur, ktorá je zároveň trovami na strane žalobcu v odvolacom konaní.

V súlade s ustanovením § 149 ods. 1 O.s.p., uložil odvolací súd žalovanému ako neúspešnému účastníkovi, aby túto náhradu trov odvolacieho konania zaplatil priamo právnej zástupkyne žalobcu.

Poučenie:

Proti rozsudku odvolanie nie je prípustné.